

Utlåtande 2011:30 RII (Dnr 303-1995/2009)

Ekoism framför egoism - källsortera nu!

Motion (2009:37) av Karin Wanngård (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:37) av Karin Wanngård (S) om ”Ekoism framför egoism – källsortera nu!” anses besvarad med hänvisning till vad som anförts av föredragande borgarråd.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Karin Wanngård (S) har i en motion (2009:37) föreslagit att taxsystemet ska premiera källsorterande och att miljöstugor byggs ut. Motionären anför att källsortering av hushållssopor är en viktig del som gör att sopor kan återanvändas. Det bör vara billigare att källsortera än att slänga sopor som övrigt avfall. En idé vore exempelvis att i villaområden övergå från sophämtning till miljöstugor med kodlås där endast boende kommer in, och där källsortering kan ske. I flerfamiljshus skulle man kunna övergå från sopnedkast, till miljöstugor där källsortering kan ske. Vid blandad bebyggelse kan miljöstugor införas i visst geografiskt område med kodlås.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

Stadsledningskontoret anför att det lagstadgade producentansvaret bidrar till att ge en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunen, fastighetsägaren och materialbolagen. Kommunen saknar därmed möjlighet att premiera eller subventionera hushållens källsortering via avfallstaxan, förutom avseende matavfallet. Kontoret erfar vidare att möjligheterna till fastighetsnära insamling ofta är beskurna av begränsningar i den fysiska miljön.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden påpekar att ett av förslagen i motionen innebär att det införs miljöstugor med kodlås, där boende kan lämna avfall inklusive hushållsavfall. En sådan lösning kräver ändring av nuvarande nationell lagstiftning kring transport av hushållsavfall. Kommunen är skyldig att hämta vid fastighetsgräns - av hänsyn till rörelsehindre och risken för nedskräpning. Nämnden anser vidare att med tanke på att regler och infrastruktur för källsortering redan finns är nyckeln till framgång att skapa förtroende och förståelse för källsortering hos brukarna. Här finns en stor pedagogisk utmaning.

Trafik- och renhållningsnämnden anför att avfallstaxan premierar sortering både genom en kraftig subventionering av utsorterat matavfall och genom att den som genom sortering kan hålla nere sina avfallsmängder kan få glesare hämtning och därigenom lägre taxa. Däremot har staden inte möjlighet att inrätta ett fastighetsnära insamlingssystem för förpackningar och finansiera detta via avfallstaxan. Insamlingen av producentansvarsmaterial ska, enligt förordningen (SFS 2006:1273) om producentansvaret för förpackningar respektive förordningen (SFS 1994:1205) om producentansvaret för returpapper, ombesörjas och bekostas av producenterna.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd påpekar att bostadsområdena i Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde är väl försedda med miljöstugor. Projektet Hållbara städer Stockholm-Järva har uppdraget att skapa miljöprofilerade stadsdelar. Det görs också stora insatser i form av lokala miljövärdar, information med mera hos flera av fastighetsägarna på Järva.

Skärholmens stadsdelsnämnd konstaterar att i avfallstaxan premieras sortering dels genom kraftig subventionering av utsorterat matavfall, dels genom att de som sorterar ska kunna få glesare hämtning och därigenom lägre taxa. Nämnden anser vidare att detta går att vidareutveckla genom att till exempel

subventionera inköp av avfallskvarnar för att minska det organiska avfallet i källsorteringen. Utöka flerfacksbilar för att minska antalet transporter.

Älvsjö stadsdelsnämnd framhåller, liksom många övriga remissinstanser, att miljöstugor kan bli svårt att införa på grund av platsbrist. Nämnden anför vidare att det idag inte finns någon fast miljöstation för farligt avfall i Älvsjö, däremot trafikeras Älvsjö stationsplan av den mobila miljöstationen fyra gånger per år. För att förbättra servicen till framför allt de medborgare som inte har bil skulle det vara önskvärt med en fast miljöstation i Älvsjö eller tätare besök av den mobila miljöstationen.

Mina synpunkter

Det kan inledningsvis konstateras att källsortering av hushållssopor är ett huvudalternativ i och med producentansvaret. Det innebär att ansvaret för avfallet är uppdelat mellan olika aktörer. Kommunen har idag ansvaret för hushållsavfallet medan exempelvis förpacknings- och tidningsproducenterna ansvarar för insamling av använda produkter enligt principen för producentansvaret. Sveriges lagstadgade producentansvar innefattar många områden, såsom förpackningar, däck, returpapper, elektronik, batterier och fordon. Det lagstadgade producentansvaret bidrar till att ge en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunen, fastighetsägaren och materialbolagen. Kommunen saknar därmed möjlighet att premiera eller subventionera hushållens källsortering via avfallstaxan, förutom avseende matavfallet. Inom ramen för sitt ansvar erbjuder staden hushållen (även storkök och restauranger) möjligheten att sortera ut matavfall. Utsortering av matavfall premieras genom subvention på avfallstaxan.

I budget för 2011 finns vidare ett uppdrag till trafik- och renhållningsnämnden att arbeta för att införa en viktbaserad hushållstaxa. Det finns en del tekniska utmaningar kring detta, men ett sådant system ger onekligen incitament till ökad utsortering av återvinningsbart avfall. Ett annat bra sätt att tillvarata matavfall kan vara genom avfallskvarnar där staden kommer att bistå med kompetens gentemot fastighetsägare som ämnar installera avfallskvarnar i sina fastigheter.

Fastighetsnära insamling, eller i denna mening källsortering, är fastighetsägarens ansvar att ordna. Materialbolagen ansvarar för återvinningsstationerna, skriver avtal med kommuner och upphandlar entreprenörer för insamling, sortering och upparbetning.

Möjligheten för stockholmarna att vara miljövänliga i hänseende att återvinna material är en viktig beståndsdel i Stockholms miljöpolitik. Enligt upp-

gifter från förpacknings- och tidningsinsamlingen ökar den fastighetsnära insamlingen av förpackningar och tidningar i Stockholm. Vi är måna om att den här trenden ska fortsätta och det är viktigt att underlätta för stockholmarna i möjligaste mån. Fastighetsnära insamling är dock ofta komplicerad i befintlig bebyggelse, dels på grund av att utrymmet är begränsat, dels på grund av att en god arbetsmiljö måste uppnås för dem som hämtar avfallet. I befintlig bebyggelse är det därför framförallt viktigt att informera om fördelarna med källsortering och föra en dialog med fastighetsägarna.

I nya bostadsområden har staden större möjligheter att påverka för källsortering genom att delta tidigt i planprocessen. Ett sådant exempel är Norra Djurgårdsstaden där många tydliga delmål specificerar hur ett kretslopp och ett hållbart återvinningssystem ska skapas i stadsdelen. Det anges tydligt att insamlingssystemen ska vara utformade så att det är lätt att sortera ut avfall och avfallstransporternas miljöpåverkan minimeras, exempelvis genom sopsug.

En annan viktig komponent för att underlätta för stockholmarnas möjligheter till återvinning är en god tillgänglighet till återvinningscentraler. Jag ser därför med förväntan på det arbete som pågår för att kommunernas hantering av återvinningscentralerna inte ska åstadkomma kommunarrester för medborgarna. Det är viktigt att berörda kommuner hittar ett gemensamt system som innebär att medborgarna, oavsett kommuntillhörighet, kan åka till närmaste återvinningscentral och lämna sitt avfall.

Avslutningsvis ska konstateras att staden utifrån den egna rådigheten kontinuerligt måste arbeta på att designa och uppmuntra ett insamlingssystem som möjliggör mesta möjliga återanvändning och återvinning. Ett exempel på detta är det pågående försöket med insamling av möbler för försäljning som drivs av en privat aktör. En liknande insamling för återbruk av cyklar planeras och jag är övertygad om att vi kommer att få se flera sådana initiativ framöver.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2009:37) om Ekoism framför egoism- källsortera nu! av Karin Wanngård (S)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin, Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Besvara motionen enligt nedanstående.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att uppvakta regeringen i syfte att utveckla producentansvaret enligt nedanstående.
3. Uppdra åt trafiknämnden att verka för ett integrerat avfallshanteringssystem i enlighet med nedanstående.
4. Därutöver anföra följande.

Som motionären framhåller ska källsortering vara huvudalternativet i avfallshanteringen. Där det inte går att uppnå ska en så miljövänlig avfallshandling som möjligt eftersträvas.

I dag fungerar producentansvaret inte på ett optimalt sätt. Det uppmuntrar inte till källsortering i så motto att det system som etablerats inte är anpassat till en tät stadsmiljö. Där borde en utveckling ske som gör att producentansvaret kan integreras med annan avfallshandling, exempelvis på det sätt som motionären anför. I den mån kommunen kan bidra till det bör så ske. Det skulle också underlätta för äldre och handikappade att kunna hantera sitt avfall. Flera remissvar pekar på denna möjlighet och det bör också utgöra utgångspunkt för Trafiknämndens arbete. En lättöverskådligare och mer integrerad avfallshandling skulle vara mer medborgar- och brukaranpassad. Funktionen - inte förvaltningsgränser - bör vara utgångspunkt för utformningen av nödvändig infrastruktur. Kommunstyrelsen bör därför uppvakta regeringen för att få till stånd en utveckling av producentansvaret som underlättar en samordning lokalt.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Motionen tar upp en rad intressanta aspekter på återanvändning och återvinning av avfall och borgarrådet framför en rad relevanta åtgärder. Problemet är att det inte är tillräckligt. Under de senaste fyra åren har mycket lite hänt för att minimera avfallsmängderna och öka källsorteringen. Till exempel har alliansens målsättning vad gäller insamling och behandling av matavfall varit undermålig under den gångna mandatperioden. Vi förutsätter en förändring och en kraftigt utökad insamling av matavfall i kombination med en omfattande informationsinsats, något som varit mycket framgångsrikt i många andra kommuner. Stockholm får inte halka ännu längre efter.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2009:37) av Karin Wanngård (S) om ”Ekoism framför egoism – källsortera nu!” anses besvarad med hänvisning till vad som anförts av föredragande borgarråd.

Stockholm den 26 januari 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) och *Ann-Margarethe Livh* (V) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (MP) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Karin Wanngård (S) har i en motion (2009:37) föreslagit att taxesytemet ska premiera källsorterande och att miljöstugor byggs ut. Motionären anför att källsortering av hushållssopor är en viktig del som gör att sopor kan återanvändas. Det bör vara billigare att källsortera än att slänga sopor som övrigt avfall. En idé vore exempelvis att i villaområden övergå från sophämtning till miljöstugor med kodlås där endast boende kommer in, och där källsortering kan ske. I flerfamiljshus skulle man kunna övergå från sopnedkast, till miljöstugor där källsortering kan ske. Vid blandad bebyggelse kan miljöstugor införas i visst geografiskt område med kodlås.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att återvinning av produkter är en prioriterad del av avfallshierarkin och att det är viktigt att precisa styrmedel används som styr avfallshandlingen mot miljömålen, både nationellt och lokalt.

Ansvar för avfallet är uppdelat mellan olika aktörer. Kommunen har idag ansvaret för hushållsavfallet medan exempelvis förpacknings- och tidningsproducenterna ansvarar för insamling av använda produkter enligt principen för producentansvaret. Sverige har lagstadgat producentansvar inom flera områden, omfattande bland annat förpackningar, däck, returpapper, elektronik, batterier och fordon.

Inom ramen för sitt ansvar erbjuder staden hushållen (även storkök och restauranger), möjligheten att sortera ut matavfall. Utsortering av matavfall premieras genom subvention på avfallstaxan.

Fastighetsnära insamling, eller i denna mening källsortering, är fastighetsägarens ansvar att ordna. Materialbolagen ansvarar för återvinningsstationerna, skriver avtal med kommuner och upphandlar entreprenörer för insamling, sortering och uppbyggnad.

Det lagstadgade producentansvaret bidrar till att ge en tydlig ansvarsfördelning

mellan kommunen, fastighetsägaren och materialbolagen. Kommunen saknar därmed möjlighet att premiera eller subventionera hushållens källsortering via avfallstaxan, förutom avseende matavfallet.

Stadsledningskontoret erfar att möjligheterna till fastighetsnära insamlingen ofta är beskurna av begränsningar i den fysiska miljön. Framförallt så kallade miljöstugor ställer krav på både mark och arbetsmiljömässigt god utformning. Stadens ansvar och mål i fråga om avfallshanteringen tas främst tillvara vid utformningen av nya miljöer och i framtagandet av nya detaljplaner där stadens höga miljöambitioner kan komma till särskilt uttryck.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2010 följande

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att med detta svar anse remissen besvarad.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 februari 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt EU:s avfallshierarki och svensk lag ska avfall källsorteras innan det bränns för energiutvinning. Gifter ska tas om hand och material ska återanvändas för ett hållbart avfallssystem. Därför är det redan i dag så att källsortering är huvudalternativet i Stockholm – ställt mot förbränning som kommer i andra hand.

Producentansvaret för förpackningar och tidningar har lett till att vi har ca 250 återvinningsstationer inom stadens gränser. Producenterna ansvarar för dessa och staden upplåter mark. Stationerna består av ett antal containrar för förpackningar av glas, kartong, metall och plast. Även tidningar kan lämnas där.

Ett av förslagen i motionen innebär att det införs miljöstugor med kodlås, där boende kan lämna avfall inklusive hushållsavfall. En sådan lösning kräver ändring av nuvarande nationell lagstiftning kring transport av hushållsavfall. Kommunen är skyldig att hämta vid fastighetsgräns - av hänsyn till rörelsehindre och risken för nedskräpning.

Att förvara hushållssopor i miljöstugor innebär en ökad hygienisk risk jämfört med stugor enbart för förpackningar.

Ansvar för de olika avfallsslagen är fördelat på flera olika aktörer. Om stugor för

källsortering införs måste aktörerna komma överens om en gemensam lösning för uppförande, drift, säkerhet, information och inte minst finansiering. För att de boende inte ska behöva köra avfall i bilar krävs det att alla har gångavstånd till miljöstugan. Staden har som bekant ont om lediga markytor, vilket skulle kunna sätta käppar i hjulet för en storskalig introducering av miljöstugor.

Flerfamiljshus med gård kan redan idag ha en miljöstuga på egen mark med kort avstånd från bostäderna. Manuell hämtning försvinner successivt på grund av arbetsmiljöskäl, till förmån för maskinell hämtning i kärl eller sopsug.

Med tanke på att regler och infrastruktur för källsortering redan finns, så anser förvaltningen att nyckeln till framgång är att skapa förtroende och förståelse för källsortering hos brukarna. Här finns en stor pedagogisk utmaning.

Det är viktigt att inte bara fokusera på hushållens avfall. Vi vet att företagen i Stockholm alstrar stora mängder, men vi vet inte hur bra de är på att källsortera. Därför har förvaltningen inlett ett tillsynsprojekt mot ett hundratal företag i livsmedelsbranschen. I projektet ingår att kartlägga i vilken omfattning företagen källsorterar.

Förvaltningen anser att en viktig orsak till att fastighetsnära källsortering inte slagit igenom är att fastighetsägarna inte kompenseras för de extra kostnader som källsortering innebär. Den avgift som producenterna måste betala går till Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB. Pengarna används till containrar på allmän mark – inte till källsortering på fastigheten där avfallet uppkommer.

Slutligen vill förvaltningen poängtera att avfallsminimering är en viktig insats som samhället kan driva på i syfte att minska miljöpåverkan från avfall.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 februari 2010 följande

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna kontorets utlåtande till kommunstyrelsen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Hushållen i Stockholm har idag möjlighet att källsortera sitt hushållsavfall i fraktionerna tidningar, förpackningar, farligt avfall, grovavfall, elavfall, batterier, matavfall och restsopor. Det som inte hämtas fastighetsnära kan avlämnas vid återvinningsstationer (förpackningar och tidningar), miljöstationer (farligt avfall) och återvinningscentraler (grov-, el-, och farligt avfall).

Enligt uppgifter från Förpacknings- och tidningsinsamlingen ökar den fastighetsnära insamlingen av förpackningar och tidningar i Stockholm. Samtidigt verkar det

finnas en trend att stänga igen utrymmen för mottagning av grovavfall. Just miljöstugor för källsortering kan ofta vara svårt att få till p g a markbrist. Ska man använda utrymmen i fastigheterna är det viktigt att inte bygga in arbetsmiljöproblem i samband med hämtningen, i synnerhet i innerstaden. Det staden kan göra i befintlig bebyggelse är att informera om fördelarna med källsortering och föra en dialog med fastighetsägarna. I nya bostadsområden har staden större möjligheter att påverka för källsortering genom att delta tidigt i planprocessen.

I avfallstaxan premieras sortering både genom en kraftig subventionering av utsorterat matavfall och genom att den som genom sortering kan hålla nere sina avfallsmängder kan få glesare hämtning och därigenom lägre taxa. Däremot har staden inte möjlighet att inrätta ett fastighetsnära insamlingsystem för förpackningar och finansiera detta via avfallstaxan. Insamlingen av producentansvarsmaterial ska, enligt förordningen (SFS 2006:1273) om producentansvaret för förpackningar respektive förordningen (SFS 1994:1205) om producentansvaret för returpapper, ombesörjas och bekostas av producenterna. Kommunen får, enligt 27 kapitlet, 4 § i miljöbalken, ta ut renhållningsavgift för hanteringen enbart av sådant avfall som kommunen har ansvar för. Eftersom kommunen inte är ålagd utföra insamling eller transport av producentansvarsmaterial, skulle kostnaderna för detta inte få finansieras genom avfallstaxan.

Den möjlighet staden har är att erbjuda en frivillig tjänst med fastighetsnära källsortering, som betalas fullt ut av kunden. Kontoret undersöker för närvarande möjligheten att införa utökad källsortering med flerfacksbil som betaltjänst.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2010 följande

Som yttrande över motionen om ekoism framför egoism – källsortera nu! åberopas detta tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Jakob Dencker (MP) och ledamoten Gunilla Buhr m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Bostadsområdena i Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde är väl försedda med miljöstugor. De kommunala bostadsbolagen har tidigt tagit ett stort ansvar för hanteringen av avfall. Projektet Hållbara städer Stockholm-Järva har uppdraget att skapa miljöprofilerade stadsdelar. Det görs också stora insatser i form av lokala miljövårdar, information med mera hos flera av fastighetsägarna på Järva. Därmed ökar förståelsen och kunskapen om nyttan av att källsortera. Förvaltningen bedömer att detta är nödvändigt för att få systemet med källsortering att fungera.

I stadens miljöprogram finns mål för en miljöeffektiv avfallshantering. För att nå miljöprogrammets mål och öka insamlingen av såväl miljöfarligt avfall som matavfall krävs en bättre tillgänglighet. Dessutom krävs att såväl boende som verksamheter nås av nya former för insamlingen. Sortering av avfall är särskilt komplicerad för de kommunala verksamheterna. Förutsättningarna för hämtning och lämning ser mycket olika ut, varför olika verksamheter kräver olika lösningar.

Ett av årsmålen för 2010 är att 35 procent av stadens verksamheter ska sortera ut matavfall för biologisk behandling. Stadsdelsförvaltningen koncentrerar arbetet för att söka lösningar som möjliggör detta.

Förvaltningen vill uppmärksamma behovet av bättre tillgänglighet, för såväl invånare som verksamheter, till miljöstationer och mobila stationer för farligt avfall. Detta som ett led i att öka insamlingen. Stadsdelsförvaltningen bedömer att för att nå miljöprogrammets mål för avfallshantering behövs ett kreativt tänkande och nya praktiska lösningar.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden som yttrande över motionen hänvisar till vad som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2010 följande

1. Att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Liliane Svensson m.fl. (S), Rudy Espinoza m.fl. (V) och Rebwar Hassan m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Andrea Femrell m.fl. (M) och Jan Jönsson (FP), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Idag finns möjligheten att källsortera i följande grupper: tidningar, förpackningar, farligt avfall, grovavfall, el-avfall, batterier, matavfall och restsopor. Detta kan ske på olika platser: soprum, återvinningsstationer, miljöstationer och återvinningscentraler.

För att källsorteringen ska fungera fullt ut behövs det bättre och fler möjligheter att lämna avfallet. Exempelvis utbyggnad av miljöstugor för att källsortera i närmiljön, bättre tömning av återvinningsstationer samt fler återvinningscentraler. I avfallstaxan premieras sortering dels genom kraftig subventionering av utsorterat matavfall och dels genom att de som sorterar ska kunna få glesare hämtning och därigenom lägre taxa.

Detta går att vidareutveckla genom att till exempel subventionera inköp av avfallskvarnar för att minska det organiska avfallet i källsorteringen. Utöka flerfacksbilar för att minska antalet transporter.

Öka incitamentet för förpackningsproducenterna och företagen som tillhandahåller förpackningar att minska volymen på dessa.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2010 följande

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Majvi Andersson m.fl. (S), ledamoten Maj-Len Eklund (V) och ledamoten Kenneth Rönnquist (MP) till förmån för bifall till motionen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 februari 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att frågan om källsortering uppmärksammas. Inom Älvsjö stadsdelsnämnds område finns 13 återvinningsstationer för hushållens källsorterade förpackningar och tidningar. I flerfamiljshus finns dessutom ofta källsortering i huset eller i miljöstugor. Det som är viktigast att sortera ut är naturligtvis farligt avfall och elavfall. För dessa avfallstyper är Älvsjöborna hänvisade till närmaste återvinningscentral som ligger i Östberga och som även tar emot grov- och trädgårdsavfall. Det finns ingen fast miljöstation för farligt avfall i Älvsjö, däremot trafikeras Älvsjö stationsplan av den mobila miljöstationen fyra gånger per år. För att förbättra servicen till framför allt de medborgare som inte har bil skulle det vara önskvärt med en fast miljöstation i Älvsjö eller tätare besök av den mobila miljöstationen.

Ansvar för miljöstationer och återvinningscentraler ligger inom Stockholms stad på trafik- och renhållningsnämnden. När det däremot gäller insamling av förpackningar och tidningar så regleras det av förordningen om producentansvar och det är producenterna som bekostar och ansvarar för insamlingen. Staden har inte rätt att via avfallstaxan finansiera insamling av dessa avfallstyper, genom t.ex. de miljöstugor som motionären föreslår. Fastighetsägare och deras sammanslutningar skulle själva kunna ta initiativet till dessa. På grund av markbrist är det dock svårt att hitta lämpliga platser både för återvinningsstationer och för de föreslagna miljöstugorna.

Projektet "Sortera Mera!" drevs av Älvsjö stadsdelsnämnd tillsammans med nio andra stadsdelsnämnder under perioden 2005-2007. Syftet var att öka den fastighetsnära källsorteringen i staden genom stöd och information till fastighetsägare. Projektet

var mycket lyckat och dess informationsinsatser omfattade 77 fastigheter med 4.300 hushåll, samt 23 av stadens egna verksamheter. Erfarenheter av projektet visade att det i processen krävs omfattande stöd och praktisk handledning till fastighetsägarna och att hushållen behöver kontinuerlig och uppföljande information.

”Sortera Mera!” konstaterade vidare i sin slutrapport att det saknas tillräckliga incitament och styrmedel för fastighetsägare och boende att införa källsortering i sina fastigheter. Projektet föreslog därför en viktbaserad taxa istället för dagens volymbaserade taxa för att göra det mer lönsamt att källsortera. Förvaltningen anser att möjligheterna att införa en sådan taxa bör utredas.

RESERVATIONER M.M.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Jakob Dencker (MP) och ledamoten Gunilla Buhr m.fl. (V) enligt följande.

Vi stödjer motionärens ambitioner. Ekoism går före egoism! Vi anser liksom motionären att källsortering ska vara huvudalternativet i avfallshanteringen i Stockholm. Dessutom ska avfallstaxan starkt bidra till att stimulera källsortering. Vi kan inte i denna text föra något heltäckande resonemang om dessa frågor, utan nöjer oss med att kommentera några aspekter.

Stockholmarna vill ha ett ekologiskt hållbart Stockholm!

Det tycks finnas en bra grogrund för att ställa om Stockholm till en sant ekologiskt hållbar stad. 7 av 10 stockholmare är intresserade av miljöfrågor enligt Miljöbarometern. 8 av 10 oroas i någon grad av den framtida miljöutvecklingen. 76 procent av stockholmarna uppger att det i någon utsträckning har betydelse för miljön om de lever miljövänligt eller inte, återigen enligt Miljöbarometern. 77 procent anser att de har mycket eller ganska bra kunskaper om vad de kan göra för att leva miljövänligt.

Stockholmarna har en relativt positiv inställning till källsortering. 88% tycker att det är ganska viktigt eller mycket viktigt att man som enskild person sorterar och lämnar avfall till återvinning, varav 53% tycker att det är mycket viktigt.

Avfallstaxan

Även om stockholmarna tycks vara motiverade att källsortera, kan ekonomiska styrmedel ibland hjälpa till för att människor ska agera mer osjälviskt, t ex genom att källsortera allt sitt avfall. Motionären vill att taxsystemet ska premiera källsorterade sopor i större utsträckning än idag.

Trafik- och renhållningsnämndens kontor skriver i sitt yttrande i ärendet att ”Källsortering premieras i viss mån i avfallstaxan idag, genom subventionering av utsorterat matavfall och genom lägre taxa för den som genom sortering kan hålla nere sina avfallsmängder och därigenom ha glesare hämtning. Staden har däremot inga möjligheter att via taxan finansiera en insamling av förpackningar och tidningar, eftersom ansvaret för dessa ligger hos producenterna.”

Vi tror att avfallstaxan måste bli mer differentierad, och premiera dem som minskar antal sophämtningar ännu mer.

Industrin ska genom Förpackningsinsamlingen ta sitt ansvar

Trafik- och renhållningsnämnden kontor skriver: ”Eftersom kommunen inte är ålagd utföra insamling eller transport av producentansvarsmaterial, skulle kostnaderna för detta inte få finansieras genom avfallstaxan.” Det är alltså mycket viktigt att industrin

genom Förpackningsinsamlingen tar sitt ansvar för att upprätta stationer för insamling och att hämta avfallet tillräckligt ofta så att stationerna inte större delen av tiden är fulla.

Upprättande av nya återvinningsstationer.

Det finns närmare 250 återvinningsstationer i Stockholm. Det finns ett behov av bättre tillgänglighet till miljöstationer och mobila stationer, och då behövs det rimligtvis fler återvinningsstationer. Möjligheterna att lämna in farligt avfall måste vara goda, och att det inte blir för krångligt att ta sig till stationerna för farligt avfall. Det behövs, som stadsdelsförvaltningen påpekar, kreativt tänkande och nya praktiska lösningar.

Trafik- och renhållningsnämndens kontor skriver att ”det staden kan göra i befintlig bebyggelse är att informera om fördelarna med källsortering och föra en dialog med fastighetsägarna. I nya bostadsområden har staden större möjligheter att påverka för källsortering genom att delta tidigt i planpricessen.”

Miljöinformation

Trots att det finns information (också på flera språk) om vilken sorts avfall som ska slängas i vilken behållare, och lokala miljövärdar, är det inte ovanligt att se att materialen ”blandas” i återvinningsstationerna i Rinkeby-Kista. Informationen måste nog förfinas och utformas på flera sätt, t ex bör nog staden se till att uppsöka föreningar mm för att diskutera miljö- och avfallsfrågor.

Utökad insamling av matavfall

Att Rinkeby-Kista har som mål att sortera ut 35% av sitt matavfall för biogasproduktion är en bra början. Det är positivt att stadsdelsförvaltningen fokuserar på arbetet för att söka lösningar som möjliggör detta.

Planerar de kommunala bostadsbolagen att i större utsträckning tillhandahålla möjlighet för hyresgästerna att källsortera matavfall?

Äldre och handikappade

Man måste också lösa problemet för de som är äldre och för de som är handikappade, att kunna källsortera sitt köksavfall.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Liliane Svensson m.fl. (S), Rudy Espinoza m.fl. (V) och Rebwar Hassan m.fl. (MP) enligt följande.

Vi instämmer i motionen, att allt som kan göras också bör göras för att hitta lösningar för att minska miljöbelastningen och samtidigt utveckla vår gemensamma miljö.

Det skissande förslaget är ett sätt. Förvaltningens synpunkter är viktiga i sammanhanget.

I dag fungerar tömning av våra återvinningscentraler inte på ett sådant sätt, att det uppmuntrar till källsortering. Där måste resurser sättas in. För att det skissade förslaget ska fungera behövs också en omfattande information, gärna på flera språk. Man måste också lösa problemet för de som är äldre och för de som är handikappade, att kunna slänga sitt köksavfall.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Andrea Femrell m.fl. (M) och Jan Jönsson (FP) enligt följande.

Alliansen prioriterar att samla in matavfall från restauranger och storhushåll, vilket ger mer matavfall per insamlingspunkt, och därmed är långt mer kostnadseffektivt. Under det närmaste halvåret kommer regeringen att lägga ett förslag om ett uppluckrande av monopolet på avfallsinsamling för verksamhetsutövare, vilket gör att utövarna måste säkerställa att någon samlar in deras avfall, men att denne någon inte måste vara kommunen eller den av kommunen upphandlade entreprenören. Det ger möjligheter för företag på fordonsgasmaknaden att själva samla in matavfall för egen rötning och vidareförsäljning.

Vi har även tagit bort avgiften för att installera avfallskvarnar i enskilda hushåll, vilket givit ekonomisk lättnad till dem som vill använda stadens avlopp för insamling av sitt matavfall – som sedan kan rötas till biogas.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:37

2009:37

Motion av Karin Wanngård (s) om ekoism framför egoism - källsortera nu!

Dnr 303-1995/2009

Socialdemokraterna vill att Stockholm ska gå i täten för en ekologiskt hållbar utveckling. Det är dags för nästa språng av kunskap, kreativitet och sysselsättning. Den täta och pulserande storstaden har bra förutsättningar att vara miljövänlig. Eftersom vi bor många på en liten yta kan vi lätt hitta smarta lösningar där vi minskar miljöbelastningen och samtidigt utveckla vår gemensamma miljö. Om vi ligger i framkant kan vi dessutom vända utmaningen till en fördel för den teknikintensiva och kunskapsintensiva Stockholmsregionen. Vi kan också hjälpa resten av världen att ställa om till framtidens teknik och livsstil.

För att uppnå dessa vackra mål krävs politisk vilja. Att våga genomföra kollektiv ekoism istället för individuell egoism. På miljöområdet krävs det att vi tillsammans finner nya vägar att gå.

En klok hushållning med jordens resurser är en förutsättning för mänsklighetens framtid. Så som vi lever idag kommer inte jorden att överleva. Det finns två vägar att gå. Antingen dra i handbromsen och försöka förändra varje individs beteende eller suga ut det gottaste ur påsen och slänga jordklotet på soppippen. Socialdemokraterna väljer den första vägen, vi tror på att jorden med dess befolkning har resurser att överleva, och det är endast vi människor som kan vända den nedåtgående spiralen.

Källsortering av hushållssopor är en viktig del som gör att vi kan återanvända våra sopor. Det bör vara billigare att källsortera än att slänga sopor som övrigt avfall. En idé vore exempelvis att i villaområden övergå från sophämtning till miljöstugor med kodlås där endast boende kommer in, och där källsortering kan ske. I flerfamiljshus skulle man kunna övergå från soppedkast, till miljöstugor där källsortering kan ske. Vid blandad bebyggelse kan miljöstugor införas i visst geografiskt område med kodlås.

Med hänvisning av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta att

1. källsortering bör vara huvudalternativet i avfallshanteringen i Stockholm
2. miljöstugor införs inom visst geografiskt område där olika boende i villa och lägenhet får samarbeta
3. taxeystemet ska premiera källsorterade sopor i större utsträckning än idag.

Stockholm den 28 september 2009

Karin Wanngård